

فرید جوف نانسن^۱

کاشف معروف نروژی

نانسن یکی از کاشفین نامی و یکی از مردان بزرگ جهان دانش و سیاست نروژ است که روز دهم اکتبر ۱۸۶۱ در «ستور فرون^۲» واقع در

نزدیک «کریستیانا» باعرضه وجود

گذاشت و روز سیزدهم مه ۱۹۳۰

در «لیزا کر^۳» واقع در نزدیکی

«اوسلو» رخت از این جهان بر-

بست.

اگر چه بیشتر عمر وی صرف

امور سیاسی شده و در رتق و فتق

امور کشور خویش دخالت کامل

داشته و بسیاری از معضلات مملکت

بتدبیر او حل و تصفیه گردیده و

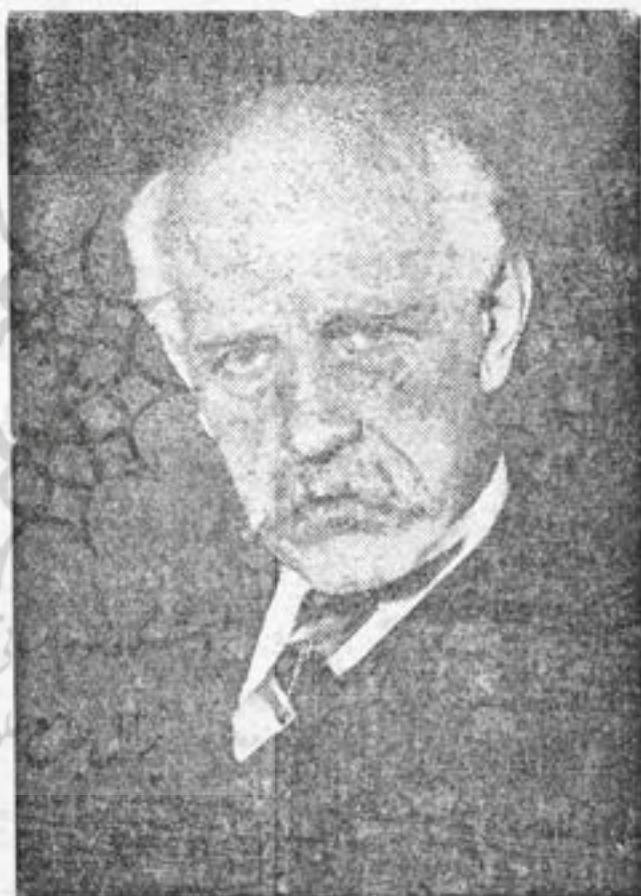
مخصوصاً در اصلاح امور اجتماعی

همواره سهمیم بوده معهداً از اول بار

بمطالعات جغرافیائی و علمی توجه خاصی مبذول داشته و تادم واپسین با پشت کار

و اراده نزلزل ناپذیری بتحقیقات علمی اشتغال داشته است.

نانسن تحصیلات خود را در دانشگاه «کریستیانا»^۴ پایان رسانید

فرید جوف نانسن

۲ - Store froen
Kristiana - ۴

۱ - Fridtjof Nansen
۳ - Lysaker

و در سال ۱۸۸۲ بریاست موزه "برگن" ۱ منصوب گردید. در این اثنا بعنوان سیاحت با کشتی "ویکینگ" ۲ بنواحی شمالی اقیانوس اطلس سفر کرد و چند هفته در سواحل شرقی "گروئنلاند" اقامت گزید، در طی همان سفر بود که استعداد وی برای اکتشاف نواحی قطبی بجوش آمد و قاب اواز آرزوهای دور و دراز آکنده گردید و بمحض مراجعت به "برگن" باشور حیرت آوری شروع بکار کرد و در سال ۱۸۸۲ باخذ درجه دکتری در علوم نائل گردید و سپس با شهامت و دلیری قابل تقدیری داخل در جهاز اکتشافی شد، در زمستان ۱۸۸۶ نخستین مسافرت خویش را آغاز نمود و در ظرف چهل روز بمعیت چهل تن از دوستان خود مسافت بانصد و بیست کیلومتر واقع بین "اومبویک" ۳ و "ج-زیره" ۴ را پیمود.

این مسافرت درخشان نیروی روحی کاشف جوان را تقویت نمود و استعداد خدا داد او را برانگیخت و وادارش ساخت اقدامات مسافرت بی نهایت خطرناکی را فراهم سازد و اقدام خطیری را که تاکنون هزاران نفر را از میان برده بود بمعهده گیرد. این اقدام بزرگ حرکت به طرف قطب شمال و رسیدن به نود درجه عرض جغرافیائی بود که از مدت مدیدی توجه کلیه دلبران اروپا را بخود معطوف داشته بود. بشهادت دریا سالار "مک کلینتوک" ۵ این نقشه خطرناکترین نقشه بود که تا آنوقت مورد بحث انجمن جغرافیائی لندن قرار گرفته بود. مسافرت نانسن بقطب شمال سه سال بطول انجامید (۱۸۹۳-۱۸۹۶) و در این مدت رنج بی پایان و مشقات طاقت فرسائی را متحمل شد ولی حرارت وی تسکین نیافت و اراده قوی او چون صخره تزلزل ناپذیری بای برجا بماند تا بالاخره خود را به درجه و دقیقه یعنی چهارصد و هجده کیلومتری قطب رسانید و بایروزی و موقبت بکشور خویش مراجعت نمود.

Viching - ۲

Bergen - ۱

Ameralik - ۴

Urawik - ۲

Mac elintok - ۵

این اقدام متهورانه صیت شهرت نانسن را عالمگیر ساخت و دقت کلیه محافل علمی دنیا را بطرف وی متوجه ساخت. پس از این مسافرت پرخطر رخنونی در عزم دانشمند عالیقدر تولید نگردید و با پشتکار خستگی ناپذیری بتحقیقات علمی پرداخت. در سال ۱۸۹۷ باستادی اقیانوس شناسی دانشگاه « کریستیاننا » منصوب و کماکان بتحقیق در اطراف مسائل قطبی اشتغال ورزید. نتایج علمی نخستین مسافرت خود را برشته تحریر در آورد و در این اثنا چندین بار برای اقدام به تحقیقات علمی بطرف نواحی پرخطر قطبی رهسپار گردید. در سال ۱۹۰۰ با کشتی « میخال سارز^۱ » و در سال ۱۹۰۲ با کشتی « فریدجوف^۲ » و در سال ۱۹۱۰ با کشتی « ولسموی^۳ » عازم دریاهای منجمد قطبی گردیده و در سال ۱۹۱۳ با کشتی موسوم به « کورکت^۴ » داخل دریای « کارا » گردید و پس از طریق « یینی سی^۵ » پس از طی قسمت سیبری بکشور خویش مراجعت نمود.

این مرد بزرگ اوقات خود را تنها صرف اکتشافات علمی ننمود بلکه در سیاست هم فعالیت شگفت آوری از خویش اراز داشت. پس از آنکه برای تجزیه میهن خویش از سوئد اقدامات نمودند و قابل تقدیری بعمل آورد و در سال ۱۹۰۵ راجع به (نروژ و اتحاد آن با سوئد) کتاب گرانبهائی منتشر نمود. برای استقرار شارل شاهزاده دانمارک بر مسند سلطنت کشور خویش دامن همت بکمر زد و علی رغم اشکالات فراوان بمقصد خود نائل گشت. از سال ۱۹۰۶ تا ۱۹۰۹ بسفارت کبیرا نروژی در انگلستان منصوب گردید و اندکی بعد در آغاز جنگ بین المللی برای تامین آذوقه کشور خویش با انگلیس قراردادی منعقد نمود سپس اقدام خیرخواهانه و گرانبهائی دقت او را بخود متوجه ساخت و آن رجعت نیم میلیون از امرای آلمان محبوس در روسیه شوروی باوطن خود و استخلاص بیچارگان روسی بود که در آلمان و کشورهای دیگر بتلخترین وضعی روزگار میگذرانیدند. پس از آن که این مهم را با کاردانی و مهارت خارق العاده فیصل

داد برای تحکیم مبانی جامعه ملل دست بکار شد و اندکی بعد بکمیساریای عالی شورای جامعه منصوب گردید و سپس ریاست کمیته بین‌المللی طرفدار فراریان موسوم به «کمیته نانسن» را عهده‌دار شد و ملیونها نفر در سایه اقدامات مجدانه وی حیات نو یافتند و باوطن خویش مراجعت نمودند و عمری ثناخوان او بودند. هزاران هزار از روسهای فراری و یونانی و ارمنی و آشوری و کلدانی و غیره از برکت زحمات بی‌پایان ارزندگانی عادی خود را از سر گرفتند.

اندکی بعد برای کمک با سیب دیدگان و بینوایان روسیه شوروی که دست‌نخوش قحطی و خشکسالی موحشی واقع شده بودند دامن همت بکمر زد و هزاران نفر آنها را از خطر مرگ برهائید.

با این همه گرفتاریهای فراوان دقیقه از تحقیق در امور قطبی فارغ نمی‌نشست و انجمن بسیار مهمی که در بران برای اکتشاف نواحی قطبی بوسیله هواپیما تشکیل شده بود او را بریاست خود انتخاب نمود، نانسن تصمیم گرفت ریاست یک دسته هوانوردان را عهده‌دار گردد و برای کشف نقاطیکه تا آنروز مجهول مانده بود فوراً حرکت کند که ناگهان حادثه «نوبیل» بوقوع پیوست و او را مجبور نمود چندی دست نگاهدارد در سال ۱۹۳۰ میخواست نقشه خود را بمورد اجرا گذارد که دست اجل امانش نداد و در سن شصت و نه سالگی او را بر بود و در دل خاک مدفون ساخت ...

نانسن از کمیته افتخاراتی که در این جهان فانی نصیب انسان تواند شد بهره‌ور گردید. جایزه‌هایی که از طرف محافل گیتی بوی اعطاء شده از اندازه خارج است. در سال ۱۹۲۲ بمناسبت اقدامات نوع پرورانه خویش باخذ جایزه نوبل مفتخر گردید و اندکی بعد یکی از ذریه‌های ناحیه قطبی که بدست او کشف شد بنام «نانسن» موسوم گردید. کتابهایی که این مرد بزرگ برشته تحریر در آورد در تمام گیتی معروفیت بسزائی داشته و باغلب السنه ترجمه شده است و مهمترین آنها بقرار ذیل میباشد:

مساقت بکروئیلاند ^۱	منطبعه در سال ۱۸۹۱
بطرف قطب شمال ^۲	« « ۱۸۹۷
« اسکیمولیو ^۳ »	« « ۱۸۹۱ که در شرح احوال اسکیموها
« نردی تا کهمن ^۴ »	« « ۱۹۱۱ که تاریخچه کشور قطب

شمال است.

بین خرسها ^۵	منطبعه در سال ۱۹۲۴
قحطی در روسیه ^۶	۱۹۲۵
ار منی و خاور نزدیک ^۷	۱۹۲۸. و بسیاری از کتب دیگر

Vers le pole - ۲	Au Groenland - ۱
Nordi Takhemein - ۴	Eskimolio - ۳
La famine en Russie - ۶	Parmi les ours - ۵
Arménu et le proch Orient - ۷	

آن آب روان هنوزم درنی چشم منست

آن بت که رخس رشک گل و یاسمن است
وز غمزه شوخ فتنه مرد و زنست
دیدم برهش لطیف چون آب روان
آن آب روان هنوز در چشم من است
از سر بگذشت!

کار از لب خشک و دیده تر بگذشت
تیرغم او زجان و دل بر بگذشت
آبیم تنک نمود بس آتش عشق
چون بای در او نهادم از سر بگذشت
مهستی گنجوی